

**A STUDY ON THE USING OF SOCIAL MEDIA APPLICATIONS OF
SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES**

M. Talha ÖZALP

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

mtozalp@gmail.com

Dr. Mehmet AKPINAR

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

makpinar66@yahoo.com.tr

Abstract

Social media applications are acknowledged to be the most important means of communication and sharing in Today when fact of globalization extremely widespread. These user-based applications are the most popular applications of globalization that bring together masses and people, and interact with each other. As well as the fact that it is used in all parts of the society, these applications of the most popular among young people it is also important how and why are used. This study was conducted to determine how and how much Social Studies teacher candidates use social media applications. This study was carried out in 2017 with 202 teacher candidates who have been studying in Karadeniz Technical University Fatih Education Faculty Social Sciences Education Department. This study is a descriptive study and a questionnaire prepared by researchers was used to collect data in the research. The data obtained in the study were analyzed by SPSS program and presented as frequency and percentage tables. The findings are discussed in comparison with other researches made on the same subject. As a result of the study, it was determined that all of the prospective teachers used social media applications mostly via smartphones and computers at least two hours in a day and using the mostly Instagram application. It is determined that they use these applications most for entertainment purposes and in their educational life; they mostly used to do the homework.

Key Words: Globalization, social studies, teacher education, social media

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA
UYGULAMALARINI KULLANIMLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Özet

Sosyal medya uygulamaları küreselleşme algısının son derece yaygınlaştığı günümüzde en önemli iletişim ve paylaşım aracı kabul edilmektedir. Kullanıcı tabanlı bu uygulamalar kitleleri ve insanları bir araya getiren ve aralarındaki etkileşimi sağlayan küreselleşmenin en popüler uygulamalarıdır. Toplumun tüm kesimlerinde kullanılmasına rağmen en fazla gençlerin rağbet gösterdiği bu

uygulamaların nasıl ve ne için kullanıldıkları da önemlidir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını ne kadar ve nasıl kullandıklarını belirlemek üzere yapılmış bu çalışma 2017 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda eğitim gören 202 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Bu çalışma betimsel nitelikte bir araştırma olup, araştırmada veri toplamak için araştırmacılar tarafından hazırlanan bir anket kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilip frekans ve yüzde olarak tablolar şeklinde sunulmuştur. Bulgular aynı konuda yapılan diğer araştırmalar ile karşılaştırılarak tartışılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının tamamının sosyal medya uygulamalarını en çok akıllı telefonlar ve bilgisayarlar üzerinden kullandıkları bu uygulamalara günlük en az iki saat ayırdıkları, en çok instagram uygulamasını kullandıkları, bu uygulamaları en çok eğlence amaçlı kullandıkları ve eğitim yaşantılarında en çok ödev yapmak için kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, sosyal bilgiler, öğretmen eğitimi, sosyal medya

GİRİŞ

19. yüz yılda ekonomik temelli bir kavram olarak ortaya çıkan globalleşme kavramı daha sonra küreselleşme olarak yaygın bir şekilde sözlüğümüzde yer almıştır (Tezcan, 1996). Zamanla küreselleşme, ekonomik kimliğinden sıyrılarak sosyal, kültürel, teknolojik birçok etkeni içinde barındıran ülkeleri ve bölgeleri birbirine bağlayan daha geniş anlamıyla sınırları kaldıran, çeşitli araçlar ve toplumsal kabuller ile küresel sınır ve küresel vatandaşlık bilinci geliştirmeye çalışan bir olgu haline gelmiştir (Karabağ, 2006).

Tarihin en eski dönemlerinden günümüze değin dünya üzerinde bir noktada gerçekleşen gelişmeler dünyanın diğer noktalarını da etkilemiştir. Hızlanan bu gelişmeler insanları yaşadığı yerlerin dışındaki diğer yerleri, insanları ve yeni gelişmeleri merakı itmiştir. Bilişim teknolojisinin gelişmesiyle (telefon, bilgisayar, internet, uydu teknolojisi gibi) bilgi üretimi ve iletiminin büyük boyutlara ulaşması, ulaşım araçlarının gelişmesi, sermayenin bazı Çok Ülkeli Şirketlerde (ÇÜŞ) toplanması ve gelişmemiş ülke aydınları ve halkında aşağılık duygusu ve sömürge bilincinin yerleştirilmesi dünya üzerindeki tüm toplumları etkilemiştir (Çınar, 2006).

Bu gelişmeler arasında çağımızı derinlerine kadar etkileyen en önemli gelişme bilişim teknolojilerinin gelişmesidir. Teknolojinin gelişmesi küreselleşme sürecini hızlandırmış, bilgi üretmek ve bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır böylece küreselleşmek kaçınılmaz olmuştur (Çınar, 2009).

20. yüzyıla damgasını vuran küreselleşmenin en önemli ayağı internet insanların birbiri ile etkileşimini önemli ölçüde artırmış ve sunduğu imkânlar ile yaşantımızda birçok kolaylıklar sağlamıştır. Sosyal medya da günümüzde insanların iletişim kurma ve bilgi paylaşma biçimini önemli ölçüde değiştirmiş, insanlara kendilerini yansıtmaları, topluluklar oluşturmaları, işbirliği ve paylaşım ortamı yaratmaları için fırsatlar sunmaktadır (Murray, 2008). Sosyal medya uygulamaları ya da sosyal ağlar olarak bildiğimiz bu interaktif oluşumlar insanlar tarafından hazırlanan metin fotoğraf ya da video gibi içerikleri kendi alanlarından başka insanlara iletebildikleri internet siteleri olarak tanımlanmaktadır (Yağmurlu, 2011). Sosyal medya uygulamaların başında video izlemek ve paylaşma uygulaması youtube, 2004 yılında Harvard üniversitesi öğrencileri için kurulan daha sonra dünyada en fazla katılımcıya sahip sosyal ağ olan Facebook, sadece yüz altmış karakterle metin paylaşım uygulaması Twitter, ve son günlerde hayli popüler olan fotoğraf ve video paylaşım uygulaması Instagram geliyor. Bunlar dışında anlık fotoğraf paylaşım uygulaması snapchat, yer bildirimini yapmak için kullanılan swarm, akıllı telefonlar ile birlikte iletişim hayatımızda büyük bir yere sahip mesajlaşma, arama ve görüntülü arama imkânı sağlayan whatsapp ve blogger, tumblr gibi blog siteleri önde gelen sosyal medya uygulamalarıdır.

Alanyazın incelendiğinde konuyla ilgili üniversite öğrencileri ve öğretmen adayları ile yapılmış çalışmalar görülmektedir.

Deniz, L. ve Coşkun, Y. (2004), Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Yaşantıları adlı çalışmada öğretmen adaylarının internet yaşantıları analiz edilmiştir.

Vural, Z. ve Bat, M. (2010), Ege Üniversitesi İletişim Fakültesinde okuyan 319 lisans öğrencisi ile yaptıkları Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya adlı çalışmalarında öğrencilerin sosyal medya ortamını yoğun olarak kullandıkları saptamışlardır.

Karaman, M. K. (2010), Öğretmen Adaylarının TV ve İnternet Teknolojilerini Kullanma Amaç Ve Beklentilerinin Medya Okuryazarlığı Bağlamında Değerlendirilmesi çalışmasında öğretmen adaylarının interneti en çok “Bilgiye erişim” amaçlı olarak kullandıklarını ortaya çıkarmıştır.

Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013), İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama adlı çalışmalarında Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri örnekleminde anket uygulayarak gençlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları analiz etmişlerdir.

Tektaş, N. (2014), Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağları Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma adlı bir çalışma yapmış. Çalışmanın sonunda öğrencilerin tamamına yakınının interneti kullandıkları, öğrencilerin çoğunun internete bağlandığında ilk olarak sosyal ağ sayfalarını ziyaret ettikleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Bilişim teknolojilerinin gelişmesi ile sosyal medyanın bu denli çeşitlenmesi ve yaygınlaşması gösteriyor ki sosyal medyanın önemli olacağı alanlardan birisi de eğitimidir. Özellikle modern eğitim kapsamında yaşam boyu öğrenme anlayışı sosyal medyanın öğrenme öğretme süreci içindeki yerini daha da önemli hale getirmektedir. Her yaş grubunda ve düzeyde bireylere sunduğu ücretsiz olanaklar, işbirliğini artırma imkânı, akran desteğini ve daha esnek bir öğrenme ortamı sunması, eğitim süreçlerinde daha farklı uygulamalara fırsat vermesi, araştırma sürecini desteklemesi gibi özellikleri sosyal medyayı eğitimde önemli bir unsur haline getirmektedir (Jones, Blackey, Fitzgibbon ve Chew, 2010). Sosyal medyanın eğitimdeki bu önemli yeri düşünüldüğünde eğitimin tüm aşamalarında eğitimcilerin de bu önemli etkene kayıtsız kalmaları düşünülemez. Eğitimin temel etkeni, öğretim programlarının uygulayıcısı ve eğitim sistemin temel yapıtaşı öğretmenlerin çağın şartlarına uygun yetişmesi, çağın getirdikleri ile sürüklenmek yerine bu gelişmeleri lehine kullanıp şekillendirebilmesi gerekmektedir. Öyle ki teknolojik gelişmelerin eğitim sürecinde işlevsel olarak kullanılması, öğrencilere aktarılması ve öğrencilerin etkili ve duyarlı bir şekilde yetişmesini sağlayacak unsur öğretmenlerdir (Hızal, 1990). Dolayısıyla bu çalışmada ülkemizin küreselleşme sürecindeki çabalarında önemli bir öge olan sosyal medyayı Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının kullanımına yönelik yaşantılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örnekleminin Sosyal Bilgiler öğretmen

adaylarının seçilmesinin nedeni Sosyal Bilgiler dersinin özellikle gelişme çağı olarak bilinen ortaokul çağında öğrenciler için dünya ve çevre ile ilgilenen en önemli derslerden birisi olmasıdır. Öğrencilerin gelişen teknoloji çağına ayak uydurmaları, küreselleşme ve teknoloji kavramlarının ne demek olduğunu bilmeleri ve bu kavramlara yön verebilecek birer birey olarak yetişmelerini sağlayacak en önemli ders Sosyal Bilgiler dersi. Gelecek nesillere bu ithal gelişmelerin esiri değil hâkimi olmasını öğretebilecek öğretmenler ise Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Ayrıca alan yazında yalnızca Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ile yapılmış yeterli bir çalışmaya rast gelinmemiştir.

YÖNTEM

Bu araştırma, betimsel nitelikte bir araştırma olup, araştırmada veri toplamak için anket (survey) tekniği kullanılmıştır (Cohen ve Manion, 1997). Anket kullanılmasının nedenleri kısa sürede oldukça fazla katılımcıya ulaşması, araştırılan grubun gizliliğini korumada güçlü olması, sorulara yanıt vermede düşünmek için yeterli zaman tanınması ve elde edilen verilerin analiz edilmesinin daha kolay olmasıdır (Ekiz, 2013).

Bu çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen, geçerliliğini sağlamak için 3 uzman görüşüne başvurulmuş bir anket formu uygulanmıştır. Bu anket formu; ilk kısmı öğrencilerin kimlik bilgileri ve öğrenim görmüş oldukları şubelerle ilgili sorulardan ikinci kısmı ise öğretmen adaylarının sosyal medya kullanımları sorgulanan anket sorularından oluşan iki kısımdan oluşmaktadır. Anket formunun pilot çalışması 1, 2, 3 ve 4. Sınıflardan üçer öğrenci ile gerçekleştirilmiş olup bu öğrenciler daha sonra yapılan asıl çalışmaya dâhil edilmemişlerdir.

Verilerin analizinde Sosyal Bilimler İstatistik Programı SPSS programı yardımıyla frekans ve yüzdeleri bulunarak tablolar hâlinde sunulmuştur. Tabloların altında bulgular hakkında yorumlar yapılmış, alanyazındaki diğer çalışmalar ile karşılaştırılmış ve tartışılmıştır.

Araştırmanın evrenini Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Bu evrenden 202 öğrenciye ulaşılmış ve bu öğrenciler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Örneklemin sınıflara ve cinsiyetlere göre dağılımı

Sınıf Düzeyi	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1	23	19,7	17	20	40	19,8
2	28	23,9	21	24,7	49	24,3
3	41	35	27	31,8	68	33,7

4	25	21,4	20	23,5	45	22,3
Toplam	117	57,9	85	42,1	22	100

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının anket sorularına verdikleri cevaplar analiz edilip frekans ve yüzde şeklinde tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Uygulamalarını Kullandıkları Araçlar

Sınıf Düzei	1.		2.		3.		4.		Topla m	
	f	ç	f	ç	f	ç	f	ç	f	ç
Bilgisayar	-	-	1	2	2	4	-	-	4	2
						,4				,0
Akıllı Telefon	2	6	1	2	1	1	9	2	6	2
	7	7,5	7	4,7	3	9,1	0	6	2,5	
Tablet	1	2	1	2	2	2	-	-	4	2
		,5				,9				,0
Bilg. A.Telefon	-	1	2	1	2	2	2	2	6	2
	1	7,5	8	6,7	8	5,9	0	6,7	7	7,8
Hepsi	1	2	1	2	1	1	6	1	2	1
		,5	2	4,5	2	7,6		3,3	1	5,3
Toplam			1	4	1	6	1	4	1	1
	40	00	9	00	8	00	5	00	202	00

Tablo1’de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının %47,8’inin sosyal medya uygulamalarını hem bilgisayardan hem de akıllı telefondan kullandıkları, %32,5’inin sadece akıllı telefonlardan, %2’sinin sadece bilgisayarlardan, %2’sinin sadece tabletlerden ve araçların hepsinden sosyal medya uygulamalarını kullananların %15,3 olduğu tespit edilmiştir. Maliyet olarak erişimi kolaylaşan, sunduğu imkânlar ve yürütülen pazarlama politikaları ile toplumun her bireyinin ihtiyacı, olmazsa

olmazı haline gelen akıllı telefonların yaygınlaşması ile sosyal medya uygulamalarının en çok akıllı telefon ile kullanıldığı görülmektedir. Bu konuda Tektaş, N. (2014), tarafından yapılan çalışmada internetin en çok kullanıldığı araç cep telefonları (%42,1) olarak tespit edilmiştir. Bu durum çalışmamızın verileriyle paralellik göstermektedir.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Uygulamalarında Harcadıkları Zaman

Sınıf Düzeyi	1.		2.		3.		4.		Toplam	
	f	ç	f	ç	f	ç	f	ç	f	ç
Bir Saatten Az	2	5	4	8	2	4	1	2	1	5
			,2		,4		,2		0	
1-3 Saat	1	2	1	2	2	2	1	4	7	2
	3	2,5	8	6,7	5	6,8	8	0	4	6,6
3-5 Saat	1	4	2	4	2	2	1	2	7	2
	8	5	0	0,8	3	3,8	4	1,1	5	7,1
5-7 Saat	4	1	5	1	1	1	6	1	2	1
	0		0,2	1	6,2		3,3	6	2,9	
7 Saat ve Üzeri	2	7	1	2	6	8	6	1	1	7
	,5				,8		3,3	6	,9	
Toplam	4	1	4	9	6	1	4	1	2	9
	0	00	8	8	8	00	5	00	01	9,5

Öğretmen adaylarının bir gün içinde sosyal medya uygulamalarına ayırdıkları zamanı gösteren tablo 2 de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının %37,1'i sosyal medya uygulamalarına 3-5 saat zaman ayırıyor ve %36,6'sı ise günde 1-3 saatini sosyal medya uygulamalarına ayırıyor. Kadın ve erkek öğretmen adayları arasındaki farkı inceleyecek olursak öğretmen adayları en çok (%40,2) 3-5 saat sosyal medya uygulamalarına zaman ayırırken erkeklerin çoğunlukla (%49,4) 1-3 saat zaman ayırıyorlar ki bu da gün içinde kadın öğretmen adaylarının erkeklere oranla sosyal medya uygulamalarına daha fazla zaman ayırdıklarını gösteriyor. Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013), tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin sosyal medya uygulamalarına günde 1-3 saat zaman ayırdıklarını, Tektaş, N. (2014), çalışmasında öğrencilerin %80'nin gün içinde bir saat

veya daha fazla sürede sosyal ağlarda bulduklarını ve kadın öğrencilerin internette geçirdikleri zamanının daha büyük bir kısmını sosyal ağ-paylaşım sitelerinde geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Vural, Z. ve Bat, M. (2010), çalışmalarında öğrencilerin %55,2'sinin sosyal ağları her gün kullandıklarını, %28,8'inin haftada 3-4 gün kullandıklarını tespit etmişlerdir. Verilerden elde edilen bulgular diğer çalışmalarla kıyaslandığında sosyal medya kullanım süresindeki artışı gözler önüne sermektedir. Gelişen ve ucuzlayan bilişim teknolojileri sosyal medya uygulamalarını hayatımızın her anında kullanılabilir hale getirmiş bu da bu uygulamalara ayrılan zamanın artmasına neden olmuş olabilir. Ayrıca internetten kullanımının akıllı telefonlar ile yaygınlaşması ve internet paketleri gibi telekomünikasyon şirketlerinin sunduğu teklifler sosyal medya uygulamalarına ayrılan zamana etki etmiş olabilir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının En Fazla Zaman Ayırdıkları Sosyal Medya Uygulamaları

Sınıf Düzeyi	1.		2.		3.		4.		Topla m	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Facebook	6	1	1	2	1	2	9	2	3	1
	5	0	0,4	4	0,6		0	9	9,3	
Twitter	1	2	3	6	3	4	2	4	9	4
	,5		,1		,4		,4		,5	
İnstagram	2	5	2	5	3	5	2	6	1	5
	3	7,5	8	7,1	4	0	8	2,2	13	5,9
Snapchat	1	2	2	4	3	4	1	2	2	1
	,5		,1		,4		,2			
Swarm	2	5	1	2	3	4	1	2	2	1
					,4		,2			
Youtube	5	1	3	6	1	1	6	1	2	1
	2,5		,1	3	9,1		3,3	7	3,4	
Diğer	4	1	3	6	1	1	1	2	9	4
	0		,1		,5		,2		,5	

Öğretmen adaylarının en çok zaman harcadıkları uygulamaları gösteren tablo 3'ü incelediğimiz zaman sırasıyla instagram (% 55,9), facebook (%19,3), youtube (%13,4) twitter (%4,5), swarm (%1) ve snapchat (%1) olduğunu görüyoruz. Vural, Z. ve Bat, M. (2010), çalışmalarında öğrencilerin sosyal ağlar içerisinde en fazla Facebook'u (%82,4) kullandıklarını tespit etmişlerdir. (%82,4). Tektaş, N. (2014), çalışmasında öğrencilerin % 60,2'sinin Facebook'u tercih ettiklerini sonra Facebook'u % 24 ile twitter, % 5.9 ile linkedin, % 5 ile instagram, % 4.5 ile Youtube ve % 0.5 ile myspace' in takip ettiğini ortaya çıkarmıştır. Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013), yaptıkları çalışmada ise öğretmen adaylarının %79'u Facebook, %16.4'ü twitter, %4'ü friendfeed ve %2'si linkedin sosyal medya uygulamalarını kullandıklarını tespit etmişlerdir. Görüldüğü üzere 2013 yılına kadar yapılan çalışmalarda en fazla kullanılan sosyal medya uygulaması facebook olmasına rağmen bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının en fazla kullandığı sosyal medya uygulaması instagram olarak tespit edilmiş facebook ikinci sıraya kayarken bu uygulamaları youtube ve twitter takip etmiştir. Instagram uygulamasının öncelikli olarak tercih edilmesinin sebebi başta akıllı telefonların yaygınlaşmış olması, uygulamanın halk arasında popülaritesinin artması ve en önemlisi önceleri sadece fotoğraf paylaşma uygulaması iken program içi güncellemeler ile anlık fotoğraf ve video paylaşımına, canlı yayın yapabilme ve mesajlaşma imkânlarına sahip olması olabilir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Uygulamalarını Kullanma Nedenleri

Sınıf Düzeyi	1. 2. 3. 4. Toplam							
Eğitim								
	,5		0,2	0	4,7		,9	
Eğlence								
	5	7,5	6	2,7	3	3,8	7	7,8
İletişim								
	5	2	4,5	3	9,1		0	
Bilgi Alışverişi								
	,5		0,2		0,3		,4	
Foto-Video İzl.								
			4,3		3,2		,7	
Foto-Video Payl								
	,5		4,3		,4		,2	

Arkadaş Edinme	:	:	:	:	:	:	:	:	:
				,5		,2			
Arkadaş Kont. E	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	,5		,1		,5		,4		
Zaman Geçirmel	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	2,5		,1		,9		,7		
Profil Güncellen	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	,5		,1		,5		,2		
Alışveriş Yapma	:	:	:	:	:	:	:	:	:
	,5				,4		,2		
Diğer	:	:	:	:	:	:	:	:	:
					,5				

Veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının sosyal medyayı kullanma nedenlerinin başında %35,1 eğlence, %19,8 iletişim, %10,9 eğitim, %10,4 fotoğraflara bakmak ve video izlemek, %8,4 zaman geçirmek ve %7,4 bilgi alışverişi gelmektedir. Vural, Z. ve Bat, M. (2010), çalışmalarında öğrencilerin sosyal medya uygulamalarını en fazla %31 zaman geçirmek için kullandıklarını tespit etmişlerdir. Bir diğer çalışmada Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013), öğrenciler sosyal medya uygulamalarını en çok arkadaşlarla iletişimde bulunmak için kullandıklarını ifade etmişlerdir. Çalışmada öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını en çok eğlence amaçlı olarak kullanmaları gösteriyor ki sosyal medya uygulamalarının misyonu arkadaşlarla iletişim kurmak ve zaman geçirmek iken günümüzde sosyal medya öğrenciler için önemli bir eğlence kaynağı olmuştur. Sosyal medya uygulamaları gibi geniş bir alanın öğretmen adayları tarafından eğitim amaçlı kullanımının eğlence amaçlı kullanımına göre daha az olması ise öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarından yeteri kadar faydalanamadıkları sadece zaman öldürme uygulamaları olarak kullandıklarını göstermektedir. Öğretmen adaylarının en çok kullandıkları sosyal medya uygulamalarından facebooku eğlence (%25,2), twitterı bilgi alışverişi (%22,8), instagramı eğlence (%30,7) ve youtube'u ise eğitim (%23,8) ve eğlence (%23,8) eğlence amaçlı olarak kullandıkları tespit edilmiştir. Bu durumda dikkat edilmesi gereken ilk husus, yalnızca youtube uygulaması eğlence amaçlı kullanılmasının yanında en çok eğitim amaçlı kullanıyor. Youtube uygulamasının içeriğinin yalnızca video olması öğretmen adayları tarafından bir avantaj ve kolaylık olarak görülüp eğitim amaçlı kullanımı tercih edilmiş olabilir. Diğer bir hususta twitter uygulamasının bilgi alışverişi

amacıyla kullanılmasıdır. Öğretmen adaylarının bu tercihi yine uygulamanın içeriği ile paralel olabilir çünkü yukarda da bahsettiğimiz gibi twitter insanların fikirlerini bir konu hakkındaki düşüncelerini paylaştıkları bir uygulamadır.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Uygulamalarında Paylaşılan İçeriklere Yorum Yapıp Yapmadıkları

Sınıf Düzeyi	1.		2.		3.		4.		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	1	3	2	5	4	6	2	5	1	5
	5	7,5	6	3,1	4	4,7	5	5,6	10	4,5
Hayır	2	6	2	4	2	3	1	3	8	4
	5	2,5	3	6,9	4	5,3	6	5,6	8	3,6
Toplam	4	1	4	1	6	1	4	9	1	9
	0	00	9	00	8	00	1	1,1	98	8

Tablo 5'e göre Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının %54,5'i yorum yaptıklarını, %43,6'sı yorum yapmadıklarını belirtirken %2'si bu soruya yanıt vermemiştir. Bu sonuçlar Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının takip ettikleri sayfaları yalnızca bir takipçisi değil aynı zamanda sayfaları şekillendiren görüş bildiren katılımcılar olduğunu göstermektedir. Vural, Z. ve Bat, M. (2010), çalışmalarında %69,0 kişi sosyal medyada yer alan içeriklere yorum yazdığını belirtmiştir. Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z. ve Demir, M. (2013), çalışmalarında ise öğrencilerin %72,2'si sosyal medyada yer alan içeriklere yorum yaptıklarını belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere yorum yapma oranlarındaki düşüş kullanıcıların daha pasif kullanıcılar haline geldiklerinin bir göstergesidir. Bu durumun nedeni sosyal medya uygulamalarının sayısındaki, kullanıcılarındaki ve işlev çeşitliliklerindeki artışlar olabilir.

Öğretmen adayların en çok yorum yaptıkları içerikler ise eğlence (%14,9), arkadaşların fotoğraf, video ve durumları (%13,9), eğitim (%9,9) bilgi alışverişi (%4,5), güncel haberler (%4) ve son olarak siyaset (%3,5) olarak sıralanıyor. Bu sıralama tablo 4'te gösterilen öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını kullanma nedenleri ile örtüşmektedir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Uygulamalarında Paylaşılan İçerik Hakkında Araştırma Yapıp Yapmadıkları

Sınıf Düzeyi	1.		2.		3.		4.		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim	7	1	1	3	1	2	1	3	5	2
	7,5	6	2,7	8	6,5	7	7,8	8	8,7	
Eğlence	8	2	4	8	7	1	6	1	2	1
	0		,2		0,3		3,3	5	2,4	
İletişim	2	5	1	2	3	4	2	4	8	4
					,4		,4			
Bilgi	6	1	5	1	1	1	1	2	2	1
Alışverişi	5		0,2	2	7,6		,2	4	1,9	
Güncel	7	1	9	1	1	1	4	8	3	1
Haber	7,5		8,4	2	7,6		,9	2	5,8	
Siyaset	5	1	1	2	1	1	8	1	3	1
	2,5	1	2,4	1	6,2		7,8	5	7,3	
Foto ve	1	2	2	4	2	2	1	2	6	3
Video	,5		,1		,9		,2			

Sosyal medya uygulamalarında paylaşılan içeriklerden hangilerinin öğretmen adaylarını daha çok merak ettirdiğini ve öğretmen adaylarını araştırmaya sevk ettiğini gösteren tablo 6 incelendiğinde karşımıza ilk olarak öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını kullanma nedenlerinden farklı olarak eğitim (%28,7) içerikli paylaşımların öğretmen adaylarını daha çok araştırmaya sevk ettiğini görüyoruz. Katılımcıların tamamına göre bu oran az olsa da diğer içeriklerden daha fazla olması öğretmen adaylarımızın sosyal medyayı kullanma bilincinde umut vaat eden bir ışık olarak kabul edilebilir. İkinci olarak genel kullanım nedenleri ile paralellik gösteren eğlence (%14,9) karşımıza çıkıyor. Bu içeriği arkadaşların paylaştığı fotoğraf ve videolar (%13,9) ve üçüncü olarak eğitim (%9,9) içerikli paylaşımlar takip ediyor.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Eğitim Yaşantılarında Sosyal Medya Uygulamalarını Kullanıp Kullanmamaları

Sınıf Düzeyi	1.	2.	3.	4.	Toplam

	f	¶	f	¶	f	¶	f	¶	f	¶
Evet	26	65,0	41,6	81,6	69,7	81,6	30	63,0	107	80,7
Hayır	13	2,5	9,8,4	10,3	7,5,6	16	7,8	31	23,8	
Toplam	39	7,59	400	18	600	13	45,699	18,5		

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını eğitim yaşantılarında kullanıp kullanmamalarının analiz edildiği tablo 7’de öğretmen adaylarının %80’ini sosyal medya uygulamalarını eğitim yaşantılarında kullandıklarını, %17,8’i ise kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının %1,5i ise bu soruyu yanıtızsız bırakmışlardır. Tablo 4’te öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını en çok eğlence amaçlı kullandıkları tespit edilmesine rağmen öğretmen adaylarının %80’inin eğitim yaşantılarında sosyal medya uygulamalarını kullandıklarını ifade etmeleri çelişkili bir durum ortaya çıkarmıştır. Buna rağmen öğretmen adaylarının ihtiyaç olduğunda sosyal medya uygulamalarını eğitimleri için de kullanmaları olumlu bir gelişmeye işaret olabilir.

Sınıf düzeyi olarak oranları kontrol ettiğimizde 2. 3. ve 4. sınıfların oranları birbirine yakinken (%80 - %89) 1. sınıf öğrencilerinin bu amaç doğrultusunda üst sınıflara göre sosyal medya uygulamalarını daha az (%65) kullandıkları tespit edilmiştir. Bu sonucun nedeni ise 1. sınıf öğrencilerin üniversite eğitimine henüz adapte olamamış olmaları olabilir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Eğitim Yaşantılarında Sosyal Medya Uygulamalarını Kullanma Amaçları

Sınıf Düzeyi	1.		2.		3.		4.		Toplam	
	f	¶	f	¶	f	¶	f	¶	f	¶
Ödev	12	30,6	23,1	33,8	38,5	78,5	17,8	7,8	88	3,5
Araştırma	10	25,5	74,3	18,8	16,5	0	4	1,8		
Sınav Hazırlığı	40	10,2	50,2	1,8	8,2	18,9				

Konu	1	2	1	2	1	1	2	1	1	2
Tekrarı	,5				,5			,7		
Ders Hazırlığı	,5				,9			,4		,5
Diğer	,5		-	-	-	-	-	-	1	0

Tablo 8 Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının eğitim yaşantılarında sosyal medya uygulamalarını kullanma amaçlarını göstermektedir. Öğretmen adayları sosyal medya uygulamalarını en çok %43,5 ödev ve %21,8 araştırma amaçları için kullandıkları görülmektedir. Deniz, L. ve Coşkun, Y. (2004), çalışmalarında öğretmen adayları interneti en çok ödev yapmak (%46,5) için kullandıklarını belirtmişlerdir. Sonuçlar gösteriyor ki öğretmen adayları ihtiyaç duydukları takdirde sosyal medya uygulamalarını da internet kadar kullanmaktadırlar ve bu sonuçlara göre sosyal medya uygulamaları öğretmen adayları ihtiyaç duydukları takdirde eğitim amaçlı kullanılacak uygulamalar olabilir.

Sınıf düzeylerine göre öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını kullanma düzeylerini inceleyecek olursak bütün sınıf düzeylerinde en çok ödev yapmak için kullandıkları tespit edilmiştir. Ama 4. sınıf (%37,8) ve 1. sınıf (%30) öğrencilerinin 2. sınıf (%53,1) ve 3. sınıf (%48,5) öğrencilerine göre daha az kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçların nedeni 1. Sınıflar için henüz sosyal medya uygulamalarını nasıl kullanacaklarına dair birikim ve bilince sahip olmamaları, 4. Sınıflar için ise KPSS sınavına hazırlanma süreci ve derslerinin diğer sınıflara göre daha az olmasının etkisi olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Küreselleşme rüzgârının en sert estiği günümüzde sosyal medya uygulamaları da bu rüzgârın bir parçası olmuş, yaşamın her anında kullanılabilen olmazsa olmaz araçlar arasına girmiştir. Hayatımızda önemli etkileri olan bu uygulamaların bilinçli olarak kullanılması ve bu uygulamalardan faydalanılması herkes için önemlidir ama özellikle gelecek nesillerin mimarı öğretmen adayları için daha da önemlidir. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını kullanmaları üzerine yapılmış bu çalışmanın elde ettiği bulgular ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır.

- Öğretmen adaylarının tamamı sosyal medya uygulamalarını bilmekte ve en az bir uygulamayı aktif olarak kullanmaktadırlar.
- Öğretmen adayları en çok sosyal medya uygulamalarını hem bilgisayardan hem de akıllı telefondan kullanmaktadırlar.

- Öğretmen adayları genellikle gün içerisinde 1-5 saat arası sosyal medya uygulamalarına zaman ayırmaktadırlar.
- Öğretmen adayları sosyal medya uygulamalarını genel olarak eğlence amaçlı kullanmaktadır.
- Öğretmen adayları genellikle sosyal medya uygulamalarında paylaşılan içeriklere yorum yapmaktadırlar ve en çok yorum yaptıkları paylaşımlar eğlence içerikli paylaşımlardır.
- Öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarını eğitim yaşantılarında en çok ödev yapmak için kullandıkları tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunabiliriz:

- Sosyal Bilgiler öğretmen adayları sosyal medya uygulamalarının küreselleşme olgusunun nasıl bir parçası olduğu ve küreselleşme olgusuna nasıl etki ettiği konusunda derslerde farkındalıkları sağlanarak öğretilmeli ve çalışmalarla öğretmen adayları sosyal medya uygulamaları hakkında bilinçlendirilmelidirler.
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya uygulamalarına ayırdıkları zamanı yönetebilmelerini sağlayacak eğitimler verilmelidir.
- Sosyal medya uygulamalarının her birinin içerikleri ve kullanma amaçları hakkında Sosyal Bilgiler öğretmen adayları bilgilendirilmelidir.

Bundan sonra bu konuda akademik çalışma yapacaklara öneriler:

- Diğer öğretmenlik alanlarına özel çalışmalar yapılabilir.
- Veri toplama araçları çeşitlendirilerek çalışmanın güvenilirliği artırılabilir.
- Sosyal medya uygulamalarının öğretmen adaylarının eğitimine etkisi tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Cohen, L. ve Manion, L. (1997). *Research methods in education*. London: Routledge.
- Çınar, İ. (2009). *Küreselleşme, eğitim ve gelecek*. Kuramsal Eğitimbilim, 2(1), 14-30.
- Çınar, İ. (2006). *Mankurtlaştırma süreci*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Deniz, L. ve Coşkun, Y. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanımına yönelik yaşantıları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (20), 39-52.
- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hızal, A. (1990). Çağdaş eğitim teknolojisinden ne anlaşılmalıdır?. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-17.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., ve Chew, E. (2010). Get out of my space!. *Computers &*

